

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM VE TÜRKİYE’NİN TRABZON İLİNDE AİLELERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMU TERCİHLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ARAŞTIRILMASI¹

Öğretmen Berna Hasanbaşoğlu

*Beşirli Anaokulu, Trabzon
basoglu-61@hotmail.com*

Doç. Dr. Özlem Durgun

*İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İktisat Teorisi A.D.
ozdurgun@istanbul.edu.tr*

ÖZET: Günümüzde bilim ve teknolojinin de gelişmesiyle eğitime verilen önem daha da artmıştır. Aynı zamanda toplumdaki bireylerin tüketici olarak mal ve hizmet alımlarındaki tercih ve taleplerine yönelik davranışları da farklılaşmıştır. Bireylerin tüketici olarak mal ve hizmet alımlarındaki tercihlerini etkileyen faktörler olduğu bilinmektedir.

Bu çalışmada öncelikle ailelerin hizmet aldıkları okul öncesi eğitim kurumu tercihlerini etkileyen faktörlerin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın kapsamına Trabzon ilindeki devlet ve özel kuruluş olmak üzere 13 anaokulu ve ana sınıfına devam eden öğrencilerin velileri alınmış olup toplam 500 kişi araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırma anket uygulaması yöntemi ile yapılmış olup, tarama modelinde betimsel bir araştırma özelliğindedir. Anket uygulaması ile edilen veriler SPSS’20 istatistik programı ile analiz edilmiş olup, analizde tanımlayıcı testler ve varyans analizi yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda tüketici olarak ailelerin okul öncesi eğitim kurumu tercihlerini etkileyen okula, okul personeline, velilerin sosyo-ekonomik durumlarına, kurumdaki eğitime ilişkin faktörler olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: okul öncesi eğitim, tercih, faktör

PRE-SCHOOL EDUCATION AND THE INVESTIGATION OF THE FACTORS OF TURKEY'S TRABZON INVESTIGATION FACTORS PRE-SCHOOL EDUCATION CITIZENS

ABSTRACT: Today, with the development of science and technology, the importance given to education has increased even more. At the same time, the behaviors of the individuals in the society towards the preferences and demands of the purchasers of goods and services as consumers have also been differentiated. Individuals know to be factors that affect the preferences of consumers for purchasing goods and services.

In this study, it is aimed to investigate the factors affecting preferences of pre-primary education institutions that their families receive. Within the scope of the survey, 13 kindergartens, including state and private institutions in the province of Trabzon, and the students attending the main class were taken and 500 people were included in the survey. The research was done by questionnaire method and it is a descriptive research feature in the screening model. Statistical data were analyzed by SPSS'20 statistical program and descriptive tests and analysis of variance were used in the analysis.

¹ Bu makale 20-21 Mayıs 2017 tarihinde İstanbul’da düzenlenen International Congress of Management Economy and Policy isimli kongrede bildiri olarak sunulmuştur.

As a result of the research, it has been determined that the factors affecting the pre-school education preferences of the families as the consumers are the education-related factors, the school staff, the socio-economic status of the parents and the institution.

Keywords: preschool education, preference, factor

GİRİŞ

Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de çocukların, bilişsel, psikolojik ve sosyolojik açıdan gelişimine katkı sağlayan ve onları ilköğretime hazırlayan okul öncesi eğitime verilen önem giderek artmaktadır. Bununla birlikte okul öncesi eğitim veren kurum sayısı giderek artmıştır. Türkiye’de özellikle 2000’li yıllarda hem devlete bağlı hem de özel olarak faaliyette bulunan okul öncesi eğitim kurum sayısı artmıştır.

Türkiye’de cumhuriyetin ilk kuruluşundan itibaren tüm eğitim sisteminde olduğu gibi okul öncesi eğitim sisteminde de önemli gelişmeler olmuştur. Devlet politikalarında, Ulusal kalkınma planlarında Okul Öncesi Eğitim’in önemi vurgulanmış ve ülkede okul öncesi eğitimin yaygınlaşmasına yönelik uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Zaman içinde okul öncesi eğitim veren kurumların sayısında ve niteliklerinde gelişmeler olmuştur. Bu nitelikler de ailelerin okul tercihlerini etkilemektedir. Diğer yandan mal ve hizmet alan aileler tüketici olarak değerlendirildiğinde, tüketim davranışlarını etkileyen faktörler söz konusu olmaktadır. Bu faktörler “kültürel faktörler”, “sosyal faktörler”, “kişisel faktörler”, “sosyo-psikolojik faktörler” olarak özetlenebilir (Türkay, 2011:8; Kritis, 2013:72).

Bu çalışma Türkiye’de Trabzon ilinde öncelikle tüketici olarak ailelerin hizmet aldıkları okul öncesi eğitim kurum tercihlerini etkileyen faktörlerin araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla yapılan çalışmada öncelikle okul öncesi eğitim kurumunun tarihi, önemi gibi konular literatür bilgileri ele alınmış, ilerleyen bölüm de de araştırma bulgularına yer verilmiştir.

1. EĞİTİM VE OKUL ÖNCESİ EĞİTİM

Günümüzde ve çağımızda eğitimle kazanılan statülerin öneminden dolayı, sosyal hareketlilik ve sosyal değişme yaygın hale gelmiştir. Eğitilmiş insan gücüne sahip devletlerin daha hızlı kalkınacağı görüşü sosyal bilimciler tarafından genel olarak kabul görmektedir. Bu nedenle hem bireysel düzeyde hem de toplumsal düzeyde gelişmenin ve değişimin eğitimle doğru orantılı olduğu savunulmaktadır (Aksoy, 2003:63).

Gelişmiş ve kalkınmış ülkelere bakıldığında onların yeterli sayıda eğitilmiş bireylere sahip olduğu görülebilmektedir. Ayrıca toplumda eğitilmiş bireyler sosyal değişimleri kolaylaştırıcı ve kamuoyu oluşturuvcu olmaları nedeniyle oldukça önemli bir görevde bulunmaktadır.

“ Değişen teknolojiler ve gelişmeler toplum içinde iş bölümünü çeşitlendirir. Meslek yaşamı uzmanlaşmayı gerektirir. Bilgi ve becerilerin uzmanlarca verimli verilmesi zorunluluk haline gelir. Aile sokak, işyeri gittikçe gelişen ve çeşitlenen teknolojilerin transferini başaramaz.

Vatandaşlık görevinin gerektirdiği bilgi, beceri ve değerlerin herkese aynı şekilde verilmesi herkesin ortak bir eğitim sürecinden geçirilmesi ile olasıdır. Eğitimi okul olarak kurumsallaştıran da budur. Okullarda verilen eğitim formeldir” (Gökalp, 2003:4-5).

Türk eğitim sisteminin çerçevesi 23/7/1995 tarihinde bazı maddelerinde değişiklik yapılan T.C. Anayasası ile belirlenmiştir. Anayasa'nın 42. Maddesi'nde Eğitim ve öğrenin hakkı ve ödevi başlığı altında Türkiye Eğitim Sistemi'ne yönelik hükümlere göre Türkiye'de her bireyin eğitim hakkı olduğu, eğitimin her birey için zorunlu tutulduğu, eğitimin devlet ve özel eğitim kurumlarda Atatürk İlke ve İnkıpları doğrultusunda gerçekleşmesi gerektiği, devlet okullarındaki eğitimin ücretsiz olduğu ve eğitim dilinin ana dil eğitim olan Türkçe eğitimde yapılması gerektiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte eğitim ve öğretim ile ilgili tüm faaliyetler yine devlet tarafından düzenlenen hukuksal gerekliliklere bağlı kılınmıştır (TC. Anayasası, 1982).

Türkiye'deki her eğitim kurumunda geçerli olması hedeflenen özel amaçlar ise şunlardır (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973);

- a. “Genellik ve eşitlik
- b. Ferdin ve toplumun ihtiyacı
- c. Yönelme
- d. Eğitim Hakkı
- e. Fırsat ve İmkan Eşitliği
- f. Süreklilik,
- g. Atatürk İnkılap ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği,
- h. Demokrasi Eğitimi,
- i. Laiklik,
- j. Bilimsellik,
- k. Planlılık,
- l. Karma Eğitim,
- m. Eğitim Kampüsleri ve okul ile ailenin işbirliği,
- n. Her yerde eğitim”.

Türkiye'deki eğitim okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretim olmak üzere dört aşamalı olarak yürütülmektedir.

Okul Öncesi Eğitim: Okul öncesi eğitim zorunlu eğitim olmayıp, ilköğretim çağına gelmemiş çocuklara yönelik bir eğitimidir.

İlköğretim: Zorunlu eğitim olup 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsayan 4 yıl süreli olan eğitimidir.

Ortaeğitim: Zorunlu eğitim olup, dört yıl süreli örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretimi kapsamaktadır.

Yükseköğretim: Lise veya dengi okulları bitirenlerin yönelik eğitimidir.

Türkiye Eğitim Sistemi'nin yürütülmesinden denetiminden ve gözetiminden Devlet adına Milli Eğitim Bakanlığı sorumlu tutulmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı bu sorumluluğunu, Milli Eğitim Temel Kanunu'ndaki hükümler doğrultusunda gerçekteştirmektedir.

Okul öncesi eğitim genel olarak bir çocuğun okula başlamadan önce, düzenli ve planlı bir eğitim programıyla eğitim aldıkları (Özen, 2008:9), 0-6 yaş çağındaki çocukların gelişim evreleri göz önünde bulundurularak onların fiziksel, sosyal, bilişsel, zihinsel, görsel ve işitsel gelişimlerini sağlayan ve bu yaş grubu çocukları ilköğretime hazırlayan bir eğitim sürecidir (Siva, 2008:2)

1.1.Okul Öncesi Eğitim ve Önemi

Günümüzde kadar yapılmış araştırmalarda, hem eğitimciler hem de psikologlar, çocuğun ilk yaşlarında karşılaştığı sorunların çevresindeki insanlarla ilişkilerinin öneminin onun bütün hayatı boyunca davranışlarını, tavırlarını ve tutumunu etkilediğini, buna göre, hayatın ilk 5-6 yılının gelişim ve ruh sağlığı bakımından büyük önem taşıdığı konusunda ortak görüşündedirler. Yapılan araştırmalar ile okul öncesi eğitimin çocuğun çocuk gelişimini ve okul öncesi eğitimden sonraki tüm eğitimlerini olumlu etkilediği sistemli bir okul öncesi eğitimin diğer kademelerindeki başarıyı arttırdığı bulunmuştur (Kantarcıoğlu, 1998:8-15).

4-6 yaş grubundaki çocuklar için zihinsel gelişimin çok hızlı geliştiği, eğitim açısından bu çağın önemli olduğu ve bu nedenle batı ülkelerinde bu çağda yapılan eğitime ağırlık verildiği ve zorunlu eğitim olarak gelişmeye devam eden bir eğitim sistemi olduğu ifade edilmektedir. Türkiye'de de aileler arasındaki bölge, seviye, çevre farklılıkları dikkate alındığında okul öncesi zorunlu eğitimin önemi daha da ortaya çıkmaktadır (Kantarcıoğlu, 1998:8-15).

Okul öncesi eğitim çocukları ilköğretim eğitime de hazırlamaktadır. Çocuklar, okul eğitim sürecinde çeşitli uyaranlarla karşılaşmaktadırlar. Bu uyaranlar onların öğrenme potansiyellerinin gelişmesine yardımcı olmaktadır. Çocuklar ilköğretime başladıkların da bu okul öncesi eğitim sürecinde öğrendikleri tüm davranış ve tutumlarını devam ettirebilmektedirler (Ayla ve Unutkan, 2005:145).

1.2.Okul Öncesi Eğitimin Amaçları

Mialaret'e göre, Okul öncesi eğitimin amaçları şunlardır: **a)Toplumsal Amaçlar;** çalışan kadınların çocuklarının bakımını sağlamak, her çoğun eğitimini ve bireysel gelişimi ile toplumdaki diğer bireylerle iletişim kurabilmelerini sağlamaktır. **b) Eğitici Amaçlar;** çocuğun duyu organlarını eğiterek duyuşsal yönden gelişimini ve çevreye karşı duyarlı olmasını sağlamaktır. **c)Gelişimsel Amaçlar;** "Çocuğun doğal gelişimini temel alarak gelişimle ilgili tecrübelerine önem vermek" (Kantarcıoğlu, 1998:18).

Türkiye’deki Okul öncesi eğitiminin amaçları, Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği ile belirlenmiştir. Yönetmeliğe göre Türk Milli Eğitimin amaçları, Her çocuğun “Atatürk, vatan, millet, bayrak, aile ve insan sevgisini benimseyen, millî ve manevî değerlere bağlı, kendine güvenen, çevresiyle iyi iletişim kurabilen, dürüst, ilkel, çağdaş düşünceli, hak ve sorumluluklarını bilen, saygılı ve kültürel çeşitlilik içinde hoşgörülü bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır”. Çocukların Türkçeyi doğru konuşmalarını sağlamak, eleştirel düşünme becerileri ile sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi davranışları kazandırmak da amaçlanmıştır (Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği, 2009).

Aynı yönetmeliğin 7. Maddesinde okul öncesi eğitiminin temel ilkelerine de yer verilmiştir. Buna göre, çocukların sosyal, bilişsel, duygusal yönden gelişimini sağlamaya yönelik eğitim ortamının hazırlanması gereklidir. Diğer gereklilik, eğitim etkinliklerinin çocukların yaşına uygun olarak düzenlenmesi ve kişisel bakım, beslenme ve sağlıklarına yönelik gerekliliklere dikkat edilmesidir. Aynı yönetmelik ile çocukların çevreye duyarlı, sevgi ve saygı, paylaşımcı ve işbirliği duygularını geliştirmeye yönelik nitelikteki eğitimlerin hazırlanması ve gerçekleştirilmesi ifade edilmektedir.

Yönetmelikte belirtilen eğitimin temel ilkeleri, yönetmelikte yer alan ve yukarıda ifade edilen eğitimin genel ve özel amaçları ile benzerdir. Okul öncesi eğitimde ulusal hedeflere ulaşabilmek için belirlenen ilkeler arasında çocukların sevgi ve şefkate dayalı eğitim ortamında yetiştirilmesi gerektiği yer almaktadır. Bununla birlikte eğitimde her çocuğa eşit davranılması, çocuklara ceza ve kısıtlama uygulanmaması, ilke olarak benimsenmiştir.

2013 yılında Ankara’da Milli Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olan Okul Öncesi Eğitim Programı isimli yayında Okul Öncesi Eğitim’in amaç ve ilkeleri yukarıda ifade edilen amaç ve ilkeler ile benzerdir (T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2013:10). Bu programda, ulusal olarak belirlenmiş amaçlara ulaşabilmek için, çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamaya yönelik; onları ilkokula hazırlamak; tüm çocuklar için ortak bir eğitim ortamı oluşturmak; çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak ilke olarak belirlenmiştir.

1.3.Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi

Çocukların okul öncesi eğitim ile eğitilmesi gerektiği düşüncesinin ilk çıkışının Milattan Önce 400 yıllarında olduğu ancak okul öncesi eğitim dönemi ile ilgili bilgilerin Eski Yunan dönemine ait olduğu bilinmektedir. Okul öncesi eğitim ile ilgili 17 ve 18. Yüzyıllarda bir çok düşünür fikir ve görüşlerde bulunarak günümüzdeki okul öncesi eğitimin gelişmesine öncülük etmişlerdir (Siva, 2008:6).

Okul öncesi eğitim eski çağlarda ele alınmışsa da o dönemlerde okul öncesi eğitim uygulamasının bulunduğu görülmemektedir. Okul öncesi eğitim ile ilgili eski çağlardaki önemi Eflatun'un Protogoras adlı eserinde görüldüğü bilinmektedir. Comenius, Montaigne, Rousseau, Fenelon, Madame Necer, Madame Montessori, Dr. Decroly, Pestalozzi, Froebel, Madame Pape, Piget, Ferriere, Dottrens, Miss Parkhurst gibi eğitimciler okul öncesi eğitimin önemini vurgulamış ve bu konuyu ele almışlardır. Ancak buna rağmen okul öncesi eğitime geniş anlamda 1620'li yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'nde, 1640'lı yıllarda Fransa, İngiltere, İsviçre, Almanya, Hollanda, Belçika'da yer verilmiştir(Kantarcıoğlu, 1998:18).

Fransa'da 1774 yılında Jean Frederic Oberlin çocukların sağlığını korumak için ilk defa anaokulu açmış ve bunu 1867'de Mademe Pape, daha sonra da Mademe Kergomart, Lules Ferry, Ferdinand Guison geliştirmişlerdir. 1855 yılında Froebel'in öğrencisi olan Mrs.Carl Schurz Amerika'da ilk anaokulunu açmıştır. 1860 yılında Miss Elizabeth Peabody İngilizce eğitim veren okulu kurmuştur. Türkiye'de ise Fatih Sultan Mehmet Dönemi'ndeki "Sıbyan Mektepleri" okul öncesi eğitimin temelini teşkil ettiği bilinmektedir (Kantarcıoğlu, 1998:18).

1.4.Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Gelişimi

Türkiye'de okul öncesi eğitim günümüzdeki halini almadan önce farklı şekillerde gerçekleştirilmiştir. Örneğin Osmanlı Dönemi'ndeki Sıbyan Mektepleri, tam anlamıyla okul öncesi eğitimi kapsayan bir eğitim sürecine dayanmamakta ancak o dönemlerde dönemin koşulları gereği eğitimler verilmiştir.

Türkiye'de, "1869 yılında çıkarılan Maarif-i Umumiye Nizamnamesi" ile çocukların okul öncesi eğitimlerine yönelik program belirlenmiş ancak uygulama gerçekleşmemiştir. 1908'de 1908 yılından önce İstanbul'da özel ana okulları ve takip eden yıllarda resmi anaokulları kurulmuş ancak beklenen sonuçlar alınamamıştır(Siva, 2008:8). Türkiye'de ilk defa 1913 yılında çıkarılmış olan Tedrisat-ı İptidaiye Muvakkati Kanunu'nda anaokullarının ve Sıbyan Mekteplerine önemi vurgulanmış ve bu kurumların kurulmasına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. 1945 yılında anaokullarına ilişkin bir nizamname yayınlanmıştır. Bu nizamname ile ilkokullara bağlı ancak bağımsız olarak anaokullarının açılmasına yönelik hükümler getirilmiştir. Daha sonra aynı yıl içinde İstanbul'da bir Ana Öğretmen Okulu açılmıştır. 1 yıl süreli eğitim veren bu okulda 370 ana okulu öğretmeni yetiştirildikten sonra 1919 yılında kapatılmıştır. Nizamnamenin yayınlanmasından sonar 1916 yılına kadar 30 anaokulu açılmıştır (Akyüz,1999:231).

1923 yılında 38 ilde 80 anaokulunun açıldığı ve bu okullarda toplam 136 öğretmenin çalıştığı, toplam 5880 çocuğun eğitildiği yapılan araştırmalar ile belirlenmiştir (Çelik ve Gündoğdu,2007:196). 1927-1928 yıllarında Ankara'da iki yıl süreli eğitim veren anaokulu öğretmeni okulları açılmış ve 1930 yılında bu okul İstanbul Kız Öğretmen Okulu'na nakledildikten sonra 1933 yılında da kapatılmıştır (Kantarcıoğlu, 1998:9).

1925 ve 1930 yıllarında çıkarılan iki tamimle İstanbul'da fabrikalarda, çocuğuna evde bakacak kimsesi olmayan fakir anneler için çocuk yuvaları açılmıştır. 1932 yılında İstanbul Belediyesi'nce İstanbul'da bir çocuk yuvası açılmıştır. Bir anlamda anaokulu niteliğinde olan bu yuvada 1933 yılında toplam 12 anaokulu öğretmenin çalışmış olduğu ifade edilmektedir. 1937-1938 dönemini kapsayan Eğitim İstatistiği 'ne göre, 47 özel anaokulu olduğu bu okullarda 59 öğretmenin görev yaptığı ve toplam 1555 çocuğun eğitim görmüştür. Bu okullardan bulunduğu iller ise şunlardır; Ankara(1 okul); İçel(1 okul); İstanbul (9 Özel Türk Okulu, 25 azınlık okulu, 3 yabancı okulu olmak üzere toplam 37); İzmir (4 Özel Türk Okulu, 2 azınlık okulu, yabancı okulu olmak üzere toplam 8). 1940 yılında bazı illerde fabrikalarda, çocuğuna evde bakacak kimsesi olmayan çalışan anneler için anaokulu açılmasına yönelik yeni bir yönetmelik düzenlenmiştir. Ancak özel idarelerinin bütçesinin yetersiz olması nedeniyle bu yönetmelik üzerine açılan okullar bir süre sonra kapatılmıştır (Çelik ve Gündoğdu,2007:179).

1954 yılında anaokulları yönetmeliğinin yayınlanması üzerine, daha önce hazırlanmış olan V. Milli Eğitim Şurası kararları işlerlik kazanmıştır. 5 Ocak 1961 yılında 222 sayılı "İlköğretim ve Eğitimi Kanunu" çıkarılmıştır. Bu kanun ile ilköğretim okulları içinde isteğe bağlı anaokulları açılması hükme bağlanmıştır. 1963-1964 öğretim yılında anaokulu öğretmeni yetiştirmek amacıyla, Kız Meslek Liseleri'nde Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümü açılmıştır (Çelik ve Gündoğdu,2007:179).

1973 yılında çıkarılan Temel Eğitim Kanunu'nda zorunlu eğitim çağına gelmemiş çocukların önemine yer verilmiş ve okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri belirlenmiştir. 1977 yılında İlköğretim Genel Müdürlüğü'nde Okul Öncesi Şubesi açılmasının ardından ilkokullarda ana sınıfı açılması ve bu sınıfları için gerekli olan araç gerecin temiz edilmesi ve ana sınıflarında görevlendirilecek öğretmenlerin yetiştirilmesine yönelik faaliyetler gerçekleştirilmişti. 1980'den sonra Salık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından 0-6 yaş çağındaki çocukların bakımı için bakım yurtları açılmıştır. Yine bu yıllarda kamu ve özel işyerleri kendi kuruluşları bünyesinde kreş ve çocuk yuvaları açmışlardır. 1992 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Okul Öncesi Genel Müdürlüğü kurulmuştur. 1992-1993 eğitim ve öğretim döneminde okul öncesi eğitim kurumlarında toplam 134.465 öğrenci, 8.855 öğretmen olduğu bilinmektedir (Derdaman ve Başal, 2010:563).

Cumhuriyet Dönemi'nden 2003 yılına kadar Okul Öncesi Eğitimin gelişmesine yönelik sayısal ifadeler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1.Cumhuriyet Dönemi'nden 2003 yılına kadar Okul Öncesi Eğitime İlişkin Sayısal Göstergeler

Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
1923-1924	80	5.880	136
1924-1925	85	8.540	
1932-1933	92	3.895	32
1940-1941	51	1.690	60
1943-1944	49	1.604	63
1950-1951	52	1.760	71
1960-1961	64	2.730	104
1963-1964	146	4.767	180
1970-1971	413	10.714	743
1978-1979	1.371	26.559	1.572
1980-1981	2.007	43.545	2.874
1983-1984	2.784	78.981	4.414
1990-1991	3.625	113.388	6.624
1994-1995	5.169	148.088	9.098
1995-1996	5.600	158.354	9.771
1996-1997	6.082	174.710	9.971
1997-1998	6.563	182.533	10.376
1998-1999	6.868	204.461	10.979
1999-2000	7.600	212.603	11.591
2000-2001	8.996	228.503	12.265
2001-2002	10.554	256.392	14.520
2002-2003	11.314	320.038	18.921

Kaynak: (Derdaman ve Başal, 2010: 563)

Tablodan da anlaşıldığı üzere, cumhuriyetin kuruluş yılından itibaren okul öncesi eğitimde her eğitim ve öğretim yılında gelişmeler olmuş ve her yıl hem okul sayısında hem öğrenci ve öğretmen sayısında artış olmuştur. 1924-1925 eğitim döneminde okul öncesi eğitim kurumu sayısı 80 iken 2002-2003 eğitim döneminde 11.314 olmuştur. 1924-1925 döneminde okul öncesi kurumlardaki öğretmen sayısı 136 iken 2002-2003 döneminde 18.921 olmuştur. Öğrenci sayısı ise 1923-1924 yılında 5.880 iken 2002-2003 döneminde 320.038'e çıkmıştır.

Cumhuriyet döneminde nüfusun yaklaşık 6 kat artmasına karşın; okul öncesi eğitimdeki öğrenci sayısı 73 kat arttığı ancak, gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında, eğitimde sağlanan başarının yeterli olmadığı da görülmüştür. 2013-2017 yıllarını kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda "hayat boyu öğrenme ilkesi"ne yer verilmiştir. Bu ilke doğrultusunda planda "yüksek kalitedeki erken müdahale programları ve erken çocukluk eğitimine erişimi yaygınlaştırma hayat boyu öğrenmenin özünü ve alt yapısını oluşturmak" için "Yüksek Kalitede Erken Çocukluk Eğitimine Ulaşımı Yaygınlaştırmak" hedeflenmiştir (T.C. Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilatı,2009:11).

4-5 yaş çocuk gruplarında Okul Öncesi Eğitiminde okullaşma oranı 2012 yılında, %24, 2012 yılında %44, 2013 yılında % 47 olmuştur. 2014-2018 yıllarını kapsayan Onuncu Kalkınma Planı'nda okul öncesi eğitimde okullaşma oranının 2018 yılında %70'e çıkarılması hedeflenmiştir (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2013). 2014-2015 eğitim ve öğretim yılında Okul Öncesi Eğitim'de Okullaşma Oranı 3-6 yaş grubunda %37, 4-6 yaş grubunda %48, 6 yaş grubunda ise %68 olmuştur (T.C.Milli Eğitim Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2015:27).

Tablo 2.2003-2015 Yılı Türkiye'de Okul Öncesi Eğitime İlişkin Sayısal Göstergeler

Öğretim Yılı	Okul Sayısı (Devlet ve Özel)	Öğretmen Sayısı (Devlet ve Özel)	Öğrenci Sayısı (Devlet ve Özel)
2003-2004	13 285	17 511	344 741
2004-2005	15 978	22 152	434 771
2005-2006	18 539	20 910	550 146
2006-2007	20 675	24 775	640 849
2007-2008	22 506	25 901	701 762
2008-2009	23 653	29 342	804 765
2009-2010	26 681	42 716	980 654
2010-2011	26 681	48 330	1 115 818
2011-2012	28 625	55 883	1 169 556
2012-2013	27 197	62 933	1 077 933
2013-2014	26 698	63 327	1 059 495
2014-2015	26 972	68 038	1 156 661

Kaynak: (T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2015:41)

Tablo 2' de sayısal göstergelerden de anlaşıldığı üzere, Türkiye'de 2003 yılından 2015 yılına kadar her eğitim ve öğretim döneminde hem okul öncesi hem eğitim kurumu sayısında hem de okul öncesi eğitim alan öğrenci ve okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin sayısında artış olmuştur. 2003 yılında okul öncesi öğretim kurumu sayısı toplam 13 285 iken 2015 yılında, 26 972 olmuştur. 2003 yılında okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin sayısı 17 511 iken, 2014-2015 eğitim döneminde iki kat artarak toplam 26 972 olmuştur. Okul öncesi eğitim alan çocuk sayısı 2003-2004 öğretim yılında 344 741 iken 2014-2015 eğitim döneminde 1 156 661 çocuk okul öncesi eğitimine devam etmiştir. Okul öncesi eğitim alan öğrenci sayısında 11 yıllık süreçte artış olduğu ancak bu artışın %30 olduğu anlaşılmaktadır. 11 yıllık süreç içinde okul öncesi eğitim kurumu sayısında %49 oranında bir artış olmuştur.

Tablo 3.2014-2015 Dönemi Resmi ve Özel Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına İlişkin Bilgiler

Okul Türü	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
Resmi	22 600	985 013	51 319
Özel	4 372	171 64 8	16 719
Toplam	26 972	1 156 66 1	68 038

Kaynak: (T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2015:41)

2015 yılında Türkiye'de faaliyetleri devlet tarafından yürütülen okul öncesi eğitim kurumu sayısı 22.600, bu kuruluşlarda görevli öğretmen sayısı 985.013 ve resmi okullarda eğitime devam eden öğrenci sayısı ise 51.319'dur. 2015 yılında özel olarak faaliyette bulunan okul öncesi eğitim kurumu sayısı 4.372, bu kurumlarda görev yapan öğretmenlerin sayısı 16.719 ve bu kurumlarda eğitime devam eden çocuk öğrenci sayısı 171.648'dir. Tablo 3'den de anlaşıldığı üzere devlete bağlı okulların, bu okullarda görev yapan öğretmenlerin ve eğitim alan çocukların sayısı, özel olarak faaliyet yürüten okul öncesi eğitim kurumlarından fazladır.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada, okul öncesi eğitime devam eden çocukların velilerinin bir tüketici olarak okul öncesi eğitim kurumlarını tercih etmelerini etkileyen faktörlerin neler olduğu araştırılmaya çalışılmıştır. Araştırma bu yönüyle araştırma yöntemi nitel ve betimsel bir araştırma özelliğindedir.

Araştırmanın kapsamına Trabzon ilinin Ortahisar ve Akçaabat ilçelerinde 6'sı kamuya ait, 7'si özel kuruluşlara ait toplam 13 anaokulunda eğitim gören öğrencilerin ailelerinden oluşan 500 kişi dahil edilmiştir. Araştırma anket uygulaması yöntemi ile yapılmış olup, tarama modelinde betimsel bir araştırma özelliğindedir. Anketler araştırmacı tarafından elden dağıtılıp toplanmıştır. Anket sorularının geçerlilik ve güvenilirlik analizinde Cronbach's Alfa Katsayısı 0,78 olarak hesaplanmıştır. Anket uygulaması ile edilen veriler SPSS'20 istatistik programı ile analiz edilmiş olup, analizde tanımlayıcı testler ve varyans analizi yöntemi kullanılmıştır.

3.BULGULAR

Okul Öncesi Eğitimin Gerekliliği Hakkındaki Görüşler:

Tablo 4. Katılımcıların Okul Öncesi Eğitimin Gerekliliği Hakkındaki Görüşlerine Göre Dağılımları

Seçenekler	Sayı	Oran (%)	Min. Puan	Mak. Puan	Ort.	SS.
Hiç	6	1,2	1,00	5,00	4,7840	,03067
Kısmen	11	2,2				
Kararsızım	6	1,2				
Orta	39	7,8				
Çok	438	87,6				
Toplam	500	100,0				

Katılımcıların %87,6'sı okul öncesi eğitimin çok gerekli olduğu, %7,8'i orta derecede gerekli olduğu, %2,2'si kısmen gerekli olduğu, %1,2'si hiç gerekli olmadığı görüşündedirler. Katılımcıların %1,2'si bu konu hakkında kararsız olduklarını bildirmişlerdir. Bu soruda yapılan puanlamada katılımcıların verdikleri cevapların ortalaması, 4,7840 olarak hesaplanmıştır. Buna göre bu soruda katılımcıların çoğunluğunun okul öncesi eğitim kurumlarının gerekli oldukları görüşünde oldukları ifade edilebilir (Tablo 4).

Kuruma İlişkin Faktörler ve Etki Derecesi;

- Katılımcıların çoğunluğu (195 kişi, %40) kurum tercihlerinde “idari kadronun” çok etkilediğini belirtmiştir.
- Katılımcıların çoğunluğu(251 kişi,%50,2), kurum tercihlerinde “öğretmen kadrosunun” çok etkilediğini belirtmiştir.
- Katılımcıların çoğunluğu (163 kişi,%32,6) kurum tercihlerinde “sınıf büyüklüklerinin” çok etkilediğini belirtmiştir.
- Katılımcıların çoğunluğu (254 kişi,%50,8) kurum tercihlerinde “okulun fiziki yapısının” çok etkilediğini belirtmiştir.

- Katılımcıların çoğunluğu(272 kişi, %54,4), kurum tercihlerinde “okulun güvenlik durumunun” çok etkilediğini belirtmiştir.
- Katılımcıların çoğunluğu (253 kişi,%50,6) kurum tercihlerinde “okulun ulaşım olanaklarının ” çok etkili olduğunu belirtmiştir.
- Katılımcıların çoğunluğu (290 kişi,%58), kurum tercihlerinde “temizliğinin ” çok etkili olduğunu belirtmiştir.
- Katılımcıların çoğunluğu(283 kişi,%56,6), kurum tercihlerinde “okuldaki eğitsel ve sosyal faaliyetlerin çeşitliliğinin ” çok etkili olduğunu belirtmiştir.
- Katılımcıların çoğunluğu(229 kişi,%45,8), kurum tercihlerinde “okulda veli taleplerine ve tepkilerine karşı duyarlı olunmasının” çok etkili olduğunu belirtmiştir.
- Katılımcıların çoğunluğu (213 kişi,%42,6), kurum tercihlerinde “okulun eve yakın olmasının” çok etkili olduğunu belirtmiştir.
- Katılımcıların çoğunluğu(205 kişi,%41,6), kurum tercihlerinde “okulun yemek kalitesinin” çok etkili olduğunu belirtmiştir.
- Katılımcıların çoğunluğu (235 kişi,%47) kurum tercihlerinde “okulda yardımcı eleman bulunmasının” çok etkili olduğunu belirtmiştir.
- Katılımcıların çoğunluğu (266 kişi,%53,2), kurum tercihlerinde “okulun ısınma durumunun” çok etkili olduğunu belirtmiştir.

Tablo 5.Kurum Tercihinde Kurum Personeline İlişkin Faktörler

Faktörler	Frekans ve Oran	Frekans ve Oran	Frekans ve Oran	Frekans ve Oran	Frekans ve Oran	Toplam
	Hiç	Kısmen Etkili	Orta Derece Etkili	Oldukça Etkili	Çok Etkili	
1.Okuldaki personel sayısının yeterli (öğretmen, yardımcı personel...vb) olması	54 kişi %10,8	23 kişi %4,6	41 kişi %8,2	138 kişi %27,6	244 kişi %48,8	500 kişi %100
2.Öğretmenin alanında uzman olması	35 kişi %7	13 kişi %2,6	28 kişi %5,6	119 kişi %23,8	305 kişi %61	500 kişi %100
3.Okul yöneticisinin çocuk gelişim alanında eğitimli olması	60 kişi %12	29 kişi %5,8	32 kişi %6,4	125 kişi %25	254 kişi %50,8	500 kişi %100
4.Diğer yardımcı personelin çocuk gelişimi ve çocuklara yaklaşım ile ilgili bilgisinin olması	56 kişi %11,2	35 kişi %7	67 kişi %13,4	134 kişi %26,8	208 kişi %41,6	500 kişi %100
5.Hizmet vermede istekliliği	52 kişi %10,4	21 kişi %4,2	50 kişi %10	120 kişi %24	257 kişi %51,4	500 kişi %100
6.Ailelere karşı ilgili	49 kişi %9,8	16 kişi %3,2	43 kişi %8,4	117 kişi %23,4	272 kişi %54,4	497 kişi %99,4
7.Çocuklara karşı ilgili	41 kişi %8,2	7 kişi %1,4	24 kişi %4,8	112 kişi %22,4	316 kişi %63,2	500 kişi %100
8.Çözüm için uğraşmaları	50 kişi %10	10 kişi %2	44 kişi %8,8	107 kişi %21,4	289 kişi	500 kişi %100

					%57,8	
9.Velilerle olan iletişimi	53 kişi %10,6	11 kişi %2,2	50 kişi %10	103 kişi %20,6	283 kişi %56,6	500 kişi %100
10.Verilen hizmetteki yeterliliği	52 kişi %10,4	12 kişi %2,4	36 kişi %7,2	118 kişi %23,6	282 kişi %56,4	500 kişi %100
11.Samimiyeti ve içtenliği	47 kişi %9,4	11 kişi %2,2	42 kişi %8,4	95 kişi %19	305 kişi %61	500 kişi %100
12.Temiz giyimli ve düzgün görünüşlü olması	53 kişi %10,6	13 kişi %2,6	28 kişi %5,6	119 kişi %23,8	287 kişi %57,4	500 kişi %100
13.Söz davranışlarının güvenilirliği ve güven vermesi	49 kişi %9,4	11 kişi %2,2	28 kişi %5,6	93 kişi %18,6	319 kişi %63,8	500 kişi %100
14.Anlayışlı	57 kişi %11,4	10 kişi %2	27 kişi %5,4	113 kişi %22,6	293 kişi %58,6	500 kişi %100
15.Yaptığı sosyal aktiviteleri	63 kişi %12,6	11 kişi %2,2	43 kişi %8,6	115 kişi %23	268 kişi %53,6	500 kişi %100

Ailelerin çoğunluğu, kurum tercihlerinde “ okuldaki personel sayısının yeterli olmasının”, “ okuldaki öğretmenin alanında uzman olmasının”, “ okul yöneticisinin çocuk gelişimi alanında eğitilmiş olmasının”, “ diğer yardımcı personelin çocuk gelişimi ve çocuklara yaklaşım ile ilgili bilgisinin olmasının” “personelin hizmet vermede istekliliğinin”, “personelin ailelere karşı ilgili olmalarının”, “personelin ailelere karşı ilgili olmasının”, “personelin çocuklara karşı ilgili olmasının”, personelin velilerle iletişiminin, “ personelin çözüm için çok uğraşmalarının”, “personelin verilen hizmetteki yeterliliğinin”, “ personelin samimiyet ve içtenliğinin”, “ personelin temiz giyimli ve içten olmasının”, “personelin söz ve davranışlarının güvenilirliği ve kendisinin güven vermesinin”, “ personelin anlayışlı olmasının”, “personelin yaptığı sosyal aktivitelerin” **çok etkilediğini** belirtmiştir (Tablo 5).

Tablo 6.Okul Tercihini Etkileyen Kurum Personeline İlişkin Faktörlerin Derecelendirmesinin Ortalaması

Faktörler	Ortalama± SS	Derece
1.Okuldaki personel sayısının yeterli (öğretmen, yardımcı personel...vb)	3,9900 ±1,31505	Orta Dereceli
2.Öğretmenin alanında uzman olması	4,2920 ±1,14777	Oldukça
3.Okul yöneticisinin çocuk gelişim alanında eğitilmiş olması	3,9680 ±1,37359	Orta Dereceli
4.Diğer yardımcı personelin çocuk gelişimi ve çocuklara yaklaşım ile ilgili bilgisinin olması	3,8060±1,34312	Orta Dereceli
5.Hizmet vermede istekliliği	4,0180 ±1,31191	Oldukça

6.Ailelere karşı ilgili	4,1006±1,28183	Oldukça
7.Çocuklara karşı ilgili	4,3100 ±1,17502	Oldukça
8.Çözüm için uğraşmaları	4,1500 ±1,27544	Oldukça
9.Velilerle olan iletişimi	4,1040±1,30406	Oldukça
10.Verilen hizmetteki yeterliliği	4,1320 ±1,28603	Oldukça
11.Samimiyeti ve içtenliği	4,4200 ±1,26142	Oldukça
12.Temiz giyimli ve düzgün görünüşlü olması	4,1480±1,29207	Oldukça
13.Söz davranışlarının güvenilirliği ve güven vermesi	4,2440±1,26794	Oldukça
14.Anlayışlı	4,1500±1,31414	Oldukça
15.Yaptığı sosyal aktiviteleri	4,0280 ±1,35901	Oldukça

Araştırmada, katılımcıların kurum tercihlerini, “okuldaki personel sayısının yeterliliği (öğretmen, yardımcı personel...vb), “okul yöneticisinin çocuk gelişim alanında eğitimli olması”, “diğer yardımcı personelin çocuk gelişimi ve çocuklara yaklaşım ile ilgili bilgisinin olması faktörlerinin “orta dereceli” olarak etkilediği diğer tüm faktörlerin “oldukça” etkilediği anlaşılmaktadır (Tablo 6).

Aile Bireylerinin Kurum Tercihine Etkisi:

Tablo 7.Aile Bireylerinin Kurum Tercihine Etki Derecelerinin Dağılımı

Faktörler	Frekans ve Oran	Frekans ve Oran	Frekans ve Oran	Frekans ve Oran	Frekans ve Oran	Toplam
	Hiç	Kısmen	Orta Derece	Oldukça	Çok	
1.Anne	69 kişi %13,8	49kişi %1,8	30 kişi %6,0	88 kişi %17,6	304 kişi %60,8	500 kişi %100
2.Baba	90 Kişi %18	13 kişi % 2,6	59 kişi %11,8	90 kişi %18	248 kişi %49,6	500 kişi %100
3.Abla/Abi	326 kişi %65,2	22 kişi %4,4	25 kişi %5	52 kişi %10,4	75 kişi %15	500 kişi %100
4.Teyze/Hala	342 kişi %68,4	25 kişi % 5	41 kişi %8,2	50 kişi %10	42 kişi %8,4	500 kişi %100
5.Diğer	0	0	2 kişi %0,4	2 kişi %0,4	5 %1	9 kişi %1,8

Katılımcıların çoğunluğu, kurum tercihlerinde, “annenin”, “babanın” çok etkili olduğunu, “abi ve ablanın”, “teyze ve halanın” hiç etkili olmadığını belirtmiştir (Tablo 7).

Tablo 8.Kurum Tercihinde Etkili Olan Kişi ve Gruplara İlişkin Faktörlerin Etkilerine Göre Sıralaması

Faktörler	Ortalama Değerleri	Standart Sapma Değerleri	Derece
1.Anne	4,0980	1,40583	Oldukça
2.Baba	3,7860	1,51552	Orta
3.Abla/Abi	2,0560	1,57156	Kısmen
4.Teyze/Hala	1,8500	1,37960	Hiç

Tablodaki bulgulara göre annenin kurum tercihini belirlemede oldukça etkisinin olduğu, babanın orta derecede etkisinin olduğu, abla ve abinin kısmen etkisinin olduğu, teyze ve halanın hiç etkisinin olmadığı ifade edilebilir (Tablo 8).

SONUÇ

18. ve 19 yüzyılda başlayan okul öncesi eğitime verilen önem tüm dünyada artmıştır. Buna bağlı olarak, Türkiye’de de okul sayısında, okula gönderilen çocuk sayısında, okulda istihdam edilen öğretmen sayısında yıllar içinde artış olmuştur. Bununla birlikte tüketiciler daha bilinçli olmuşlar ve çocuğun okul öncesi eğitiminin gerekliliği sadece anne ve babanın çalışıyor olmasından dolayı tercih etmemektedirler. Ancak diğer yandan yapılan araştırmalar ile bireylerin tüketici rolünderken gösterdikleri davranışların, mal ve hizmeti tercih etmelerindeki davranışlarının pek çok nedenden etkilendiği de belirlenmiştir (Mert, 2001:18; Kırtış, 2013; Tengilimoğlu, 2011:69). Bu etkenler, bireylerin kişilik özellikleri, yaşam algılarından kaynaklandığı gibi, kuruma ilişkin hizmet yeterliliğindeki ölçüt kriterleri ile ilişkilidir.

Bu araştırmada eğitimin çocuğun sosyal, psikolojik ve bilişsel gelişimi için gerekli olduğu düşüncesinden dolayı aileler çocuklarını okul öncesi eğitime göndermeyi tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Tüketici olarak ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarını tercih ederken bir çok faktörü göz önünde bulundurdıkları, özellikle, eğitim kurumun eğitime yönelik faaliyetleri, personeline ilişkin özellikleri, fiziksel yapısı, toplam maliyetleri eğitim kurumu tercihinde etkili olduğu anlaşılmıştır. Ailelerin okul tercihlerini etkileyen bu faktörlerin, ailelerin, meslek, eğitim, gelir durumu, sahip oldukları çocuk sayısı ve okul öncesi eğitime devam eden çocuk sayılarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir($P>0,05$).

Sonuç olarak, ailelerin okul öncesi eğitim kurumunu tercih etmelerinde, kuruma ilişkin faktörler, kurum personeline ilişkin faktörler, velilerin sosyo-ekonomik durumlarına ilişkin faktörler, kurumdaki eğitime ilişkin faktörler, kurum tercihini etkileyen güven ve amaca yönelik faktörler, kurum tercihinde toplam maliyet ve maliyetleri karşılama imkanlarına ilişkin faktörler, diğer velilere ilişkin faktörlerin olduğu ifade edilebilir. Bu faktörlerden

özellikle eğitime ilişkin faktörler ile kuruma ilişkin faktörlerin ailelerin okul öncesi eğitim kurumu tercihlerini önemli derecede etkilediği belirlenmiştir.

Tüketici davranışlarının doğruya yakın bir şekilde ortaya konulması, her zaman mümkün değildir. Tüketici için gerek bireysel gerekse toplumsal değerlendirilmelerinde, oldukça karmaşık davranış biçimleri ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle, tüketicinin gizlenmiş, zihin altında yerleşmiş istek ve ihtiyaçlarının ortaya çıkarılmasını sağlamak amacıyla tüketici davranışları, davranış bilimleri, psikoloji, sosyoloji, antropoloji bilim dallarından faydalanılarak incelenmektedir. Bu nedenle, işletme yöneticileri, tüketici davranışlarının anlaşılmasına olanak sağlayan bilim dallarından faydalanmalıdırlar (Kırtış, 2013:71-72).

KAYNAKÇA:

Aksoy, M. (2000). Sosyal Bilimler ve Sosyolojiye Giriş. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Akyüz, Y.,(1999), Türk Eğitim Tarihi, 7. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul.

Çelik, M., Gündoğdu K., (2007), Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi, s.176 e-dergi.atauni.edu.tr/ataunikkefd/article/download (erişim tarihi: 15.06.2015)

Derdaman, M. T., Başal, H., A., (2010), Cumhuriyetin İlanından Günümüze Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretimde Niceliksel ve Niteliksel Gelişmeler, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(11)s. 563 sosyalaraştırmalar.com(erişim tarihi: 16.06.2015).

Gökalp, M., (2003). Türk Eğitim Sisteminin Kalkınma Planları Doğrultusunda İhtiyaç Duyduğu İnsan Gücü Niteliklerinin Belirlenmesi ve Buna Uygun Öğretmen Yetiştirilmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Ana Bilim Dalı, Erzurum.

Kantarcıoğlu (1998). Anaokulunda Eğitim, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Kırtış, K. (2013). Pazarlama Yönetimi, Global ve Yönetimsel Yaklaşım, İstanbul:Gelişim Üniversitesi Yayını.

Mert S., (2001), Tüketici Davranışlarını Belirleyen Etmenler: Sosyal Sınıfların Tüketici Davranışları Üzerindeki Etkisi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Milli Eğitim Temel Kanunu, Resmi Gazete: 24/6/1973 Sayı: 14574, Md.2-4

Oktay, A., Özgül P., U.(2005). İlköğretime Hazır Oluş Ve Okul Öncesi Eğitim İlköğretimin Karşılaştırılması, Gelişim Ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar, Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği, Resmi Gazete: 29/08/2009, Sayı:27334, Md.6.

Özen, Ş., (2008). Okul Öncesi Eğitim ve Aile: Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri (Kars İliş Örneği). (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Kafkas Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Kars.

Siva, L., (2008), Okul Öncesi Eğitimin İlkokul Başarısına Etkisi Ve Bir Uygulama. (Yayınlanmamış Doktora Tezi)Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü/ İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.

Tengilimoğlu, D., (2011), Sağlık Hizmetleri Pazarlaması, Siyasal Kitabevi, Ankara.

T.C. Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilatı,(2009), Dokuzuncu Kalkınma Planı, 2007-2013, Eğitim: Okul Öncesi, İlk ve Ortaöğretim Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara s.11, <http://www.kalkinma.gov.tr> (erişim tarihi:20.06.2015).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Kanun No: 2709, Tarih: 7.11.1982, Md.42.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü (2013), Okul Öncesi Eğitim Programı, Ankara, s.10, <http://tegm.meb.gov.tr/>(erişim tarihi:10.05.2015).

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı,(2015), Milli Eğitim İstatistikleri-2014/15, Ankara.

T.C. Kalkınma Bakanlığı, Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018, (2013), <http://www.kalkinma.gov.tr>(erişim tarihi: 20.06.2015)